

Israel Internet Association (ISOC-IL)

איגוד האינטרנט הישראלי ע"ר

הצעת חוק הגבלת גישה לאתרי אינטרנט למבוגרים, התשס"ו-2006 נייר עמדה – ינואר 2008

איגוד האינטרנט הישראלי הינו עמותה בלתי תלויה הפועלת ללא מטרת רווח למען התפתחות והטמעת האינטרנט כתשתית טכנולוגית, מחקרית, חינוכית, חברתית ועסקית בישראל. איגוד האינטרנט הישראלי משמש כסניף (Chapter) של ה-Internet Society העולמי (ISOC). האיגוד לוקח חלק פעיל בתהליכים השונים של קבלת ההחלטות המעצבות את פני האינטרנט בארץ ומייצג את ישראל במסגרות בינלאומיות בעלות חשיבות רבה לקביעת עתיד האינטרנט. בין פעילויות האיגוד: הפעלת מרשם שמות המתחם תחת הסיומת il; הפעלת מחלף האינטרנט הישראלי, קידום השימוש הנכון ברשת בקרב תלמידים, הורים ומורים; שיפור הנגישות לאינטרנט לבעלי מוגבלויות בני הגיל השלישי ואוכלוסיות נוספות. כחלק מפעילותו מקיים האיגוד שיתופי פעולה עם עמותות וגורמים נוספים. בין גורמים אלה ניתן למצוא את משרד החוץ, עמותת נגישות ישראל, עמותת תפוח לקידום עידן המידע ועוד רבים וטובים.

הצעת החקיקה

על פי הצעת החוק 892 להגבלת גישה לאתרי אינטרנט למבוגרים, התשס"ו-2006, תיחסם הגישה החופשית לאינטרנט לכל מי שלא יזדהה ויחתום על בקשה פורמאלית, ובתוך אלה – גם מי שעד לאותו יום השתמש באינטרנט ללא חסמים. יודגש כי אין כל הוראת חוק האוסרת על מבוגר (ואף לא על קטין) לצרוך את רוב התכנים בהם עוסקת הצעת החוק. ומנגד - החוק הקיים כבר היום בישראל מאפשר העמדה לדין בגין פגיעה בילדים, גם אם הפגיעה בוצעה באמצעות האינטרנט.

חשיפת קטינים לתוכן באינטרנט

ברשת האינטרנט גלומות אפשרויות מדהימות וניתן להגיע באמצעותה לעולם ומלואו. הרשת משמשת את כולנו לאיתור מידע, מפגשים עם אנשים, הבעת דעות, פעילות עסקית ועוד. גם קטינים משתמשים ברשת האינטרנט כדבר שבשגרה לצורך פעולות לימודיות, לשם תקשורת עם חברים ומכרים מהארץ ומהעולם או לצורך משחקים. השימוש הנרחב ברשת האינטרנט חושף את הילדים למידע עצום. רובו המכריע חיובי ומועיל. אך בד בבד עם זה, הם עלולים להיחשף לתכנים בעייתיים ואף נושאי סכנה – לרבות תכנים פורנוגרפיים, אלימים וכד'. אולם, ההחלטה כיצד על כל הורה והורה להגן על ילדיו מפני תכנים בעייתיים ומה הם אותם תכנים לדעתו, צריכה להישאר בידי ההורה עצמו ולא בידי המחוקק. הורים המעוניינים לסנן את התכנים שילדיהם נחשפים אליהם, יכולים להתקין תוכנות לסינון אתרים. אופציה הקיימת בידיהם כבר היום בחינם או במחיר חודשי לא גבוה¹. שירותי הסינון המוצעים כבר היום הם אותם שירותי סינון המוצעים על פי הצעת החוק. אלא, שעל פי הצעת החוק, ייכפו שירותי סינון אלה על כל משתמשי האינטרנט וההחלטה בדבר התכנים שיוסגרו תתבצע ע"י שר התקשורת או ועדה מטעמו. בעוד שעל פי המצב היום, שירותי הסינון ניתנים בקלות ובפשטות לכל הורה המבקש להגן על ילדיו והתכנים המסוננים נקבעים על פי אמות המידה אותן קובע ההורה. קבלת ההצעה נוטלת מההורים הזכות והחובה לחנך את ילדיהם על פי השקפת עולמם. החברה הישראלית פלורליסטית ואוכלוסיות שונות מתייחסות אחרת לתכנים בהם עוסקת הצעת החוק. אין ספק שיש לאפשר לכל הורה הרוצה בכך להשתמש בכלים שונים לבקרת התכנים אליהם נחשפים ילדיהם, לרבות שימוש בתוכנות סינון, אך אין לכפות שיטה אחידה לכלל האוכלוסייה, ע"פ שיקול דעת שלאחדים ייראה מחמיר ואילו לאחרים ייראה מתירני מדי. אין תחליף להגברת הסמכות ההורית, בד בבד עם מתן בידיהם כלים מתאימים למימוש סמכות זו. הצעת החקיקה עלולה לערער את הסמכות ההורית.

הצורך היחיד העולה מן השטח הוא הצורך בהגברת מודעות של הורים, מורים וילדים לשימוש נכון באינטרנט ולאפשרותם להתקין תוכנות סינון.

¹ חלק מתוכנות הסינון ניתנות להורדה בחינם מרשת האינטרנט או לרכישה מספקים שונים ו/או ניתן להצטרף לשירותי סינון המוצעים ע"י כל ספקי האינטרנט, בד"כ בתשלום סמלי (כ-10 ש"ח לחודש).

Israel Internet Association (ISOC-IL)

איגוד האינטרנט הישראלי ע"ר

יודגש:

- הצעת החוק יוצרת אשליה להורים כי ילדיהם מוגנים – כמעט כל הפגיעות המדווחות בעיתונות לאחרונה לא היו נמנעות גם אילו היה מופעל החוק. תוכנות הסינון אינן מגינות על הילדים מפני גורמים פוגעניים (פדופילים המסתובבים ברשת ומחוצה לה, יעוץ להתאבדויות, עידוד לשימוש בסמים וכד'). הגנה מפני אלה יכולה להיעשות אך ורק על ידי שימוש נכון של הילדים ברשת האינטרנט, המושג ע"י חינוך והדרכה ע"י ההורים והגורמים החינוכיים.
- הצעת החוק כופה על ספקי האינטרנט להיות "שריף" של האינטרנט ומפקידה בידיהם מידע על גולשים שאינם רוצים לסנן תכנים ומאפשרת להם שליטה על התכנים המועברים. בכך נפגעים חופש הפרט של המשתמשים וניטרליות הרשת.

מהו הפתרון הרצוי והמצוי?

הפתרון לבעיה חייב להיות פיתרון משולב הכולל שלושה רכיבים מרכזיים, כפי שמקובל במרבית המדינות הדמוקרטיות בעולם:

- המשך מתן האפשרות להתקנת תוכנות ושירותי סינון – כפי שמוצע כבר היום על ידי ספקי האינטרנט.
- הגברת אמצעי אכיפת חוקים קיימים, והעמדה לדין של העוברים על החוק. בנוסף למתן תשתית טכנולוגית הולמת למשטרת ישראל והגדרת תקנים, בתוך המשטרה וכסיוע לה.
- הגברת המודעות, החינוך וההסברה לשימוש נכון באינטרנט – איגוד האינטרנט במשותף עם עמותת אשנ"ב, משרד החינוך, המועצה לשלום הילד ומשטרת ישראל פועלים, מאז 2003, לקידום החינוך וההסברה בקרב הורים, מורים וילדים לשימוש נכון באינטרנט. במסגרת זה נערכות הדרכות להורים ומורים בביה"ס היסודיים והתיכוניים, נערכות פעילויות הסברה לתלמידי כיתות ג' ומעלה כיצד להימנע מהסכנות הטמונות בגלישה ברשת, מופץ עלון מידע להורים וערכה (בעברית, ערבית ורוסית) הכוללת הדרכה מעשית לשימוש בטוח יותר ברשת האינטרנט. עדיין לא שלמה המלאכה.